

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ Закордоном

Тел. „Свобода“: BERgen 4-0907 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

МІЛЬЙОН НОВИХ ДЖАБІВ ВОСЕНІ

Вашингтон, 16 серпня. — Президент Труман прийняв на конференції секретаря праці, Мориса Дж. Тобіна і представника ньюйоркської біржі цінних паперів Еміла Шпрама. Після конференції секретар виявив, що він розмовляв з президентом про положення на ринку праці. За його поглядом кількість станків при праці зростає і впродовж трьох місяців буде коло мільйона свіжих джабів. Це стосується тому, що теперішні припаси вже вичерпуються і мусить прийти до оживлення індустрії. Крім того з покінченням шкільних вакансій повернуть до шкіль студенти, які займають станки праці під час ваканцій.

Оживає бізнес.

Предсидник біржі, Еміл Шпрам висловив погляд, що від кількох років сільний був упадок бізнесу тому, що податкова структура була помилкова. Щоб тому зарадити, він випрацював програму з чотирьох точок. Після розмови з президентом він виявив, що президент годиться з поглядом, що бізнес мусить бути втриманий на належній висоті. Шпрам тоді сказав президентові, що вже появляються віщі знаки на оживлення бізнесу.

Департамент торгівлі признає, що вартість матеріалів й услуг в другому чвертьріччї бжучого року була далеко нижче в порівнянні з упадком в першому чвертьріччї тому, що виробники старалися випродувати без розбору нагромаджені припаси, замість втримувати їх резерви. Цій обставині треба приписати упадок числа станків при праці.

СЕНАТ НЕ ГОДИТЬСЯ НА СТВОРЕННЯ ДЕПАРТАМЕНТУ ДОБРОДИННОСТІ.

Сенат 60 голосами проти 32 ухвалив відкинути план адміністрації, опертий на пропозиції комісії Гувера, щоб перемістити Федеральну Агенцію Забезпечення на окремий департамент добродійності з окремим секретарем, який мав би засідати в кабінеті президента. Є це перша поразка адміністрації в її планах для реорганізації езекутивної ділянки уряду. Досі уряд предявив сім точок реорганізації.

ОДОБРИЛИ ЗАКОНОПРОЕКТ ПРО ПОБУДОВУ

Банкова комісія палати репрезентантів формально прийняла новий бил про побудову домів середнізасобижними людьми. Бил має на меті допомогти одиницям дістати позички з федеральних фондів. Цей законопроект схожий на проект сенатської комісії, тільки нема в ньому постанови в справі позичок для кооперативних епілок. Оба билл передбачують фонд з \$300,000,000 на позички для ветеранів.

Конгрес працює вже під вижданням ваканцій, які мали б початися 22 серпня. З важливих законопроектів, придуманих урядом, є вигляди на ухвалення билу про мінімальну роботу за плату, про допомогу закордонним державам, про знесення податку від олеомаргарини, про допущення більшого числа імігрантів. Ваканції мали б тривати тільки два тижні, як це планує палата репрезентантів. Сенатські провідники відкидають цю пропозицію.

УХВАЛЕНО НОВІ ФОНДИ НА „ГОЛОС АМЕРИКИ“

Вашингтон, 16 серпня. — Комісія приділів палати репрезентантів ухвалила додати \$11,500,000 на побудову нових засобів для протиділяння советським радіевим станціям, які успішно заглушують американські радіеві програми, вислані до підсоветських земель. Американські військові знавці виявили, що радіеві програми „Голосу Америки“ багато шкодять комуністичному режимові в Європі. Лютенант-генерал Алберт С. Ведемейер, заступник голови ген. штабу армії сказав комісії, що психологічна війна, яку веде „Голос Америки“ є першою оборонною лінією і, якщо вона буде належно ведена, вона зможе заступити фізичну силу для стримання наїзду агресивних націй.

Щоб це досягнути, Америка, мусить переводити військову підготовку на таку скалю, щоб Росія зрозуміла, що це справжні військові наміри. Ведемейер признав, що Злучені Держави мають небагато агентів у нутрі Росії й тому ми не дістаємо звітів належних звідомлень. Нам треба послати туди наші брошури й нових агентів.

Асистент секретаря стейту Джордж В. Аллен пригадав, що Росія вклала велетенські суми в виряд для заглушення американських радієвих програм, тому Америка мусить поробити додаткові зарадження, щоб посилити голос демократії.

АМЕРИКА ЗМЕНШИТЬ ПЕРСОНАЛ В НІМЕЧЧИНІ

Вашингтон. — Департамент стейту, перебираючи адміністраційну управу Німеччини від команди армії, випрацював план зменшення американського персоналу. Замість дотеперішніх 2,300 урядовців, остання там тільки 1,415 людей з днем 1 жовтня. Оставший персонал мусить це перейти провірку — „скрінінг“ — урядниками департаменту стейту щодо своєї лояльності.

МАСОВА ІМІГРАЦІЯ СКИТАЛЬЦІВ ДО ПВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Куритиба, Бразилія, 10 липня. — Тижневик „Хлїбороб“ обговорює звідомлення мішаної бразилійської іміграційної комісії, яка з п'ятьма іншими південно-американськими державами випрацює план для нової іміграції скитальців в Європі. Негайно має початися іміграційний рух на такі розміри, якого давніше не було. До держав, що мають привезти більше число імігрантів, належать: Бразилія, Аргентина, Чіле, Парагвай, Уругвай. Приспіншення акції ІРО для розселення європейських скитальників стоїть у безпосередньому звязку з заповідженням вже ліквідацію ІРО в половині 1950 р. До того часу всі скитальники повинні рішитися на виїзд за океан або репатріюватися до своїх країн походження.

СУД НА ГАВАЯХ КЛИЧЕ БРИДЖЕСА

Гонолулу. — Окружний Суд Гаваїв зарядив негайно поштування проти Гері Бриджеса, голови докових робітників на західній побережжі Злучених Держав за те, що він чинно спротивився проти заборони морського страйку Бриджесові закидають непослух судові.

КОМУНІСТИ НА ПІДСТУПАХ ДО КАНТОНУ

Кантон, Китай, 17 серпня. Китайські большевицькі армії почали інтензивний наступ на теперішню столицю китайського уряду, Кантон, зближуючись до неї вже на приблизно 155 миль. Величезна маса втікачів, що перебувала в Кантоні, як теж чужинці, вже почали опускати це місто, а уряд теж пригтовляється до евакуації. Речник американської амбасаді заявив, що амбасада і американські громадяни залишать Кантон ще перед приходом большевиків. Після дальших успіхів червоних, положення націоналістів вважається за безнадійне.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ СМЕРТЬ МАО

Гонг Конг, 17 серпня. Офіційне пресове агентство китайських большевиків заперечило тут формально націоналістичне повідомлення про смерть комуністичного лідера, Мао Це-тунг, що мав вмерти на туберкульозу ще в дні 17-го липня.

СВЯТКУЮТЬ „СОВЕТСЬКУ ПЕРЕМОГУ“ НАД ЯПОНИЕЮ

Шанхай, 17 серпня. Китайські большевицькі в парадному обході тут четверту річницю капітуляції Японії, як „велику перемогу Советського Союзу“. Ані агадін про Америку.

МОЛОДЬ ПЛАНУЄ УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР В НЬО ЙОРКУ

Нью Йорк, 17 серпня. — Американсько-українська молодь мітрополітальної округи Нью Йорку і Нью Джерсі, зорганізована в своєму Мітрополітальному Комітеті, планує перебрати ініціативу в будові і створенні репрезентативного Українського Культурного Центру в Нью Йорку. Таке рішення винесено на останніх загальних зборах Комітету, що відбулися тут в дні 5-го серпня. Нововибраний, зглядом перевибраний голова Комітету, Володимир Бакад, добре відомий зі своєї енергійної активності майже в усіх інших американсько-українських товариствах, заявив, що навколо цієї цілі тепер буде концентруватися вся активність Комітету та буде поведена широка акція на краєвій базі. Докиню, що не має точних планів цього великого задуму, але він мав би бути опрацьований вже в найближчому часі та при співпраці всіх інших українських центрів і місцевих установ.

Планиований Український Культурний Центр мав би стати справді репрезентативним центром українського культурного життя в найширшому краєвому розумінні.

На тих самих зборах, на яких — як уже повідомлено — вибрано нову управу Комітету в складі: Володимир Бакад — голова, Василь Цюпа і Ніна Каменко — заступники голови, Степан Зборовська — коресп. секретарка та Осип Сміндак — рекорд. секретар і Гері Полч — касієр, винесено ще такі важливі рішення: Негайно почати працю над новою культурною програмою, яка включала б: а) підготовку нового культурного фестивалю на щорічний рівні як щорічний „Гомін України“ в Карнегі Гол; б) зорганізувати ряд культурних викладів на різноманітні теми та запросити до участі в них визначних представників поодиноких діянок української культури; в) використати фестивальний хор і танцювальну групу для відповідних імпрез для американської публіки. Крім згаданого вже на початку справи Українського Культурного Центру, намічено теж цілий ряд соціальних та спортивних імпрез. Рішено взяти участь в конвенції Ліги Молоді в Сиракуз та вислати окрему делегацію. Для виконання цієї великої і трудної програми, Комітет потребуватиме допомоги і співпраці від всіх наших організацій, як і поодиноких громадян.

ПІСЛЯ КОНФЕРЕНЦІЇ АМБАСАДОРА КІРКА ЗІ СТАЛІНОМ

Москва, 17 серпня. — Предмет і перебіг конференції нового американського амбасадора в Москві, адмірала Алена Дж. Кірка, з прем'єром Сталіном, тут далі держиться в строгій таємниці і теж не подається жадних офіційних коментарів чи висновків. Натомість в дипломатичних колах вважають, що ця розмова може у великій мірі причинитися до дальшої „нормалізації“ американсько-советських стосунків. Дехто вважає, що після деякого часу у висліді цієї конференції можуть вийти деякі конкретні заходи і пропозиції в східно-західних стосунках.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ В НІМЕЧЧИНІ

М'КЛОП ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА УЧАСТЬ НІМЕЧЧИННИ В РАДІ ЄВРОПИ; НІМЦІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ВІД СПІВПРАЦІ З РОСІЯНАМИ.

Франкфурт, Німеччина, 17 серпня. — Недільні вибори до першого Бундестагу Західно-Німецької Федеративної Республіки світова преса продовжує коментувати не тільки як одну з найважливіших подій дня, але теж як рішальну для дальшого розвитку як самих німецьких так і міжнародних політичних стосунків. Вислід виборів та перемога християнських демократів і тим самим гарантія встановлення консервативного режиму в країні, викликали помітне відволік на самперед серед американських кол. В останньому це відволік виявляє теж офіційний орган Ватикану. Новопризначений, американський високий комісар для Німеччини, Джон Дж. МекКлой, заявив вчора, що він „принципово“ погоджується і підтримує участь нової німецької республіки в Раді Європи, заявляючи при цьому, що це він вважає справою високої дипломатії, поодиноких урядів та що він не говорить від імені американського уряду. МекКлой заявив, що по його думці участь Німеччини в Раді Європи була б „дуже по-бажана, якщо тільки німецький нарід собі того бажає“.

Можна сподіватися, що тепер теж серйозно зблизяться воля Німеччини в програмі європейської відбудови, згідно з планом Маршала. Провідник переможних у виборах християнських демократів, д-р Конрад Аденауер, передбачений загально на найвищий пост канцлера в новій республіці, заявив вчора в Бонні цілком виразно і недвозначно, що західно-німецька республіка та її режим в жадному разі і в жадній ділянці не співпрацюватимуть зі Советами. При цьому він не скривав факту, що для нового німецького уряду проблема окупованої Советами частини країни буде одною з найскладніших і найважливіших справ.

ПЕРЕД РІШАЛЬНОЮ ГОСПОДАРСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЮ У ВАШИНГТОНІ. Лондон, 17 серпня. — Британські політичні й господарські кола прив'язують велику вагу до господарської конференції, що має відбутися в наступному місяці у Вашингтоні між представниками Злучених Держав, Канади і Британії в справі теперішньої фінансової кризи в країнах стерлінгової системи. Тут та в інших європейських країнах висловлюється переконання, що західні демократії стоять перед фінансовою кризою першої ваги. Конференція у Вашингтоні мала б принести відповідну розв'язку. Стерджується, що від цієї конференції та її вислідів залежатиме теж час і великий міри вислід чергових генеральних виборів в Британії.

ГРЕЦЬКА ПЕРЕМОГА НАД БОЛЬШЕВИКАМИ В РАЙОНІ ВІТСІ. Афіни, 17 серпня. — Головна команда грецької армії вчора повідомила, що на фронті в районі Вітсі досягнено повну перемогу над большевицькими партизанами і їх організований спротив перестав існувати. Крім зазначених червоних великих втрат в людях, грецькі війська здобули теж великі магазини зброї.

РОЗБІЖНОСТІ ДУМОК ЩОДО РАДІ ЄВРОПИ. Страсбург, 17 серпня. — Дорада Асамблеї Ради Європи продовжує тут свої наради, в яких вчора зарисувалися дві протилежні думки щодо дальшого оформлення самої Ради та її праці. Одна група делегатів обстоює думку, щоб Раді надати повноважень негайно створити загально-європейське законодавче тіло, тоді, як друга група вважає, що до цього треба доходити повільним еволюційним процесом. На темі тих розбіжностей вчора було зголошено 25 бесідників, між ними Вінстон Черчилль та інші відомі державні мужи.

НА ВИПАДОК ВІЙНИ НОРВЕГІЯ ПРИЗНАЄ ЗАХОДОВІ БАЗИ.

Лонгсарбен, Шпіцберген 17 серпня. — З поінформованих джерел тут заявляють, що Норвегія рішена задержати свою суверенність на островах Шпіцбергені та Гренландії, ані продавати ані для Сходу ані для Заходу. Проте стверджується, що на випадок агресивної війни зі Сходом, Норвегія беззаперечно віддасть б ці острови на воєнну базу для країн Атлантичного пакту.

ДА ЛЬ ШІ СОВЕТСЬКІ УСТУПКИ В СПРАВІ АВСТРИЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Лондон, 17 серпня. — На вчорашніх нарадах заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, що підготували проєкт мирової угоди з Австрією, Совети зробили знову малу уступку, причиною чого до дальшого прогресу в нарадах. Вони погодилися усунути параграф 43-тїй щодо застосування австрійського права до власності в Австрії громадян Об'єднаних Націй, стверджуючи, що ця справа охоплена іншими статтями договору. До узгодження залишилося ще тільки 10 розділів договору.

ЗАПОВІДАЮТЬ КРИЗУ АЛЬБААНІ.

Афіни, 17 серпня. — У зв'язку з розгромаженням червоних партизанів в Греції, в поінформованих колах заповідається теж рішальну кризу в Альбанії. Хоча комуністичний уряд та його політична поліція ще мають контроль в країні, проте в поодиноких місцевостях та в гірських околицях приходить вже до ливих бунтів. Господарська криза, спричинена у великій мірі ворожнечою з Югославією, що більше загострює теж політичне положення.

ВАН ЗЕЕЛАНД ГОЛОВОЮ РАДИ ПЛАНУ МАРШАЛА.

Париж, 17 серпня. — Бельгійський міністр закордонних справ, Поль ван Зееланд, був іменований вчора головою Ради Організації Європейської Господарської Співпраці. В цій організації він займає місце бувшого бельгійського прем'єра і міністра закордонних справ, Поль-Генрі Спаака.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:	SUBSCRIPTION RATES:
1/2 рік \$7.00	One year \$7.00
1 рік \$13.75	Six months \$3.75
3 місяці \$2.00	Three months \$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РІШАЛЬНА СТАДІЯ ПЕРЕСЕЛЕНЧОЇ АКЦІЇ

З останнього повідомлення про надзвичайні наради Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулися минулої суботи у Філадельфії, американсько-український загальний та велика маса української еміграції в Європі довідалися дві протилежні екстремні в нашій переселенчій акції. Перша — це факт, що існують всі законні можливості максимального використання нового переселенчого закону для спровадження цілої маси українських скитальців до цієї країни. Друга екстрема, що при теперішній інертності нашого загалу ми з цих максимальних можливостей скористаємо мінімально. Щоб рятувати ситуацію, ЗУАД-Комітет звертається невідомо котрий вже раз з гарячим апелем до нашого громадянства, щоб воно зробило ще останнє зусилля та з успіхом закінчило цю благородну акцію, в яку вкладено вже стільки серця і розуму, та й гроша, і яка вже нині записана як одне з найбільших і найблагородніших зусиль, що їх довершила наша американсько-українська спільнота.

Важко сказати чи наскільки наш загальний зусилля з цього свого великого завдання. Факти промовляли б за тим, що й тут повторюється один з найбільших гріхів української вдачі. Ми вміємо зачати, але не вміємо кінчати і власне цей кінець, що мав би „діло похвалити“, дуже часто виходить такий, що соромом лице палас. Скільки то вже „великих діл“ наш нарід починав, скільки жертви і труду в них вкладав, але як прийшлося кінчати, він не витримав, заломлювався та переживав трагедію одної невдачі за другою.

Подібне, виходило б, загрожувало і нашій допомогово-рятунковій акції. Початково наша громада звязалася за неї з подиву-гідним запалом і жертвенністю. Від океану до океану лунали по наших громадах хвилюючі гасла про рятуючи братів наших, що їх ворог лютий з Рідної Землі по всіх бездоріжжях світу порозкидав. Ми рятували їх тоді, як на це майже не було виглядів. Але тепер, як ці вигляди справді існують в найбільшій ширині, як „спасати“ рятунку та „спасати“ врятування, втрачаючи момент і нагоду, які вже можуть ніколи не повторитися. А ми, замість одної з найбільших наших перемог і досягнень, залишаємо собі в історію одну з найбільших наших громадянських невдач.

Ми не думали тут аналізувати причини та кого-небудь обвинувачувати чи виправдувати. На це бо немає часу. Ми не маємо ані одної хвилини до втрачання. В дорозі до нас вже є 2,000 українських родин, яким ми мусимо забезпечити мешкання і працю. Три тисячі далішніх родин вже вибирається в дорогу а десятки тисяч ще простягають до нас свої знеможені недоліки руки, щоб ми їм допомогли дістатися до цієї тричі благословенної, бо вільної країни. У нас немає і не може бути ані виправдань, ані дискусій ані ділем. Ми мусимо це завдання виконати, ми мусимо довести переселенчу акцію до найуспішнішого кінця, ми мусимо використати до самого споду всі можливості, ми мусимо це зробити і тоді вже будемо дискутувати.

ЗУАД-Комітет звернувся тепер до всіх наших організацій, до всіх наших центральних і місцевих установ та до всіх наших громадян з розпачливим закликом організувати по місцях переселенчій осередки, підшукувати для нових іммігрантів мешкання і працю та складати фонди. Це є закликом кількох десятків тисяч тих наших братів і сестер на скитанні, життя або загибель яких є дослівно в наших руках. В таких випадках не дискутується тільки робитися.

Хочемо вірити, що останній заклик ЗУАД-Комітету матиме серед нашого громадянства такий відгук, як його тільки може мати розпачливий крик рятунку загибаючого брата в некайновій душі.

Америка крізь червоні окуляри

Під теперішню пору британський уряд має постійних дослідників радєвських повідомлень. Їх завданням є прислухуватися й пильно з'ясувати всі вісті, надавані з радєвських станцій. Донедавна в Нью-Йорку робила те саме одна американська радіо-вісність, виручючи тим обов'язок уряду. На підставі таких спостережень знавці характеризують радєвську пропаганду в такому виді, в якому доходить до Америки.

Показується, що радєвські радієві вісті є перекручуванням фактів на таку велику скалку, якої досі не можна було загальною занотувати. День за днем заповідачі вибирають якийсь один припадок і розглаголюють його як правильну подію в Злучених Державах. День за днем вони вибирають дрібні приклички і роздувають їх до таких розмірів, що вони затрачують розуміння дійсності.

Так, напр. упродовж останнього року радєвські заповідачі залюбки розтрубували, що Америка опинилася напередодні найтяжчої кризи в своїй історії. Москвини мають своє вьяснення такого положення. Їхнє твердження зводиться до того, що в Америці головна фінансова сила зосереджена в руках кількох багатих бізнесовців, а ці такі себелюби, що вони призводять до руйни Злучені Держави, щоб тільки заробити гроші. Заповідачі завжди повторюють, що як прийде криза, то такі бізнесовці, маючи силу над урядом і господаркою країни, виповідають війну Союзній Росії і її „миролюбним союзникам“, та те, щоб заробити ще більше грошей. Це роблять радєвські вісники, щоб безупинно тримати своїх слухачів у страхі перед Злученими Державами. Знавці радєвської Росії твердять, що така неправда залишає на населенні враження, що економічні відносини у всіх інших країнах є гірші, ніж у Соевтах і тому радєвське населення загрожує безупинно війною. Вислід такої пропаганди такий, що населення мусить слухати владу, коли хоче врятуватися з загрозливого положення.

З радєвських радіо-станцій посипалися численні вьяснення „про матеріальну нерівність між багатіями й робітництвом в Америці. Так підчас однієї радєвської години сказано було, що пес американського мільйонера носить золоту корону що його гриву минають шодня; що його лазурі манікюрують так, як дівчата закручують собі свої нігті і т. п. На іншій програмі появилося опис апартаментового дому при Парк Евеню в Нью

Йорку, а водночас і хатини південного нігра, переводячи порівняння між життям горстких американських мільйонерів в протиставленні до життя американських робітників. Про ньюйорські дома сказано, що в робітничій квартирі живе по 10-20 осіб в одній кімнаті, а в стейті Нью-Джерсі нігри живуть в корчах на такий лад, як живуть африканські нігри у джунглях.

Коли „Голос Америки“ час від часу описує справжнє життя американського робітника, то з радєвських радіо-вісниць появляється заперечення на те, щоб нівечити враження, яке під-радєвські жителі дістають з вістей, подаваних через американську радіо-вісність. Подібні вісті подають радєвські радіо-вісники про американських фермерів, кажучи, що тільки горстка американських панів має самовистарчальні земельні сільські господарства, а загальні американські землеробів це нуджарі. Півтора мільйона фермерів, як сказано в одній радєвській радіо-програмі, не мають навіть одного коня.

Про американську культуру говориться завжди з легковажністю, а на доказ того говорять радєвські заповідачі, що Америка має багато церков, однак вони існують на те, щоб у них переводити бізнесові трансакції. Зате про школи говорять як про місця для навчання релігії замість науки про наукові відкриття, а наслідок того такий, що в Злучених Державах є 20,000,000 неграмотних. Та правдою є, що статистичне бюро у Вашингтоні нараховує в З. Д. А. 4,000,000 неграмотних. Про американський спорт розглаголюють, що американці пошлішли його з диких інстинктів.

Про американський уряд проголошують з радєвських радіо-вісниць, що це найгірший уряд в світі. Насамперед, бо її постанови знівечені конституційними додатками. Так напр. кажуть, що право голосування залежить від того кількі громадянин має маєтку, а хоч жінки мають право голосування, то його не виконують. Коли хто йде до голосування, то мусить на балотах виписувати своє ім'я й адресу і на підставі того йде описати переслідування тих, хто не гоносував на кліку при владі. Навіть само голосування — кажуть — не є тайне, ніби тому, що як демократи так і республіканці це самі багатії, які між собою порозуміваються, щоб обдурити виборців.

Оце тільки зразки, як Соевти представляють Америку перед своїми слухачами, в першу чергу перед своїм влас-

ним населенням. Коли американці зрозуміють цілу систему радєвського обману, щоно тоді їм стане ясно, чому так важко прийти до порозуміння між Америкою й Соевтами, хоч би навіть прийшлося горвати звичайному американцеві зі звичайним підрадєвським підданним.

Це теж вказує, що всяка прилюдна неправда, належно не спростована, витворює серед загалу настрої, який перешкоджає в змаганнях до порозуміння між людьми і народами.

Про Українське Національне Видавництво

(Надіслано з Європи).

В недавній своїй другій сесії Українська Національна Рада постановила утворити Всеукраїнське Національне Видавництво. Цю постанову привітало українське громадянство з великим інтересом і з надіями. Ідея такого видавництва вже давно, так би мовити, „літала в повітрі“. Читачі і автори, наукові дослідники і журналісти нерозривно зв'язували, що наша численна еміграція, в інтересі нормального розвитку української культури, мусить створити видавничий центр для обслуговування культурних і політичних потреб нашого народу. Уже давно чуємо нарікання на безплывність нашої видавничої справи. Є певні завдання, які мусять бути негайно виконані, якщо ми хочемо зберегти наше національно-культурне та політичне життя на еміграції.

Які недоліки видавничої справи виявилися серед нашої еміграції після другої світової війни. Почнемо з журналістики. В різних державах Західної Європи з'явилися газети різних політичних напрямів. Наш читач хоче мати в українських часописах безсторонню інформацію про Україну і світ та бажав навчитися з свого і чужого досвіду про те, яким шляхом іти до визволення. На жаль, у великій частині нашої преси переважало групове самохвальство і партійницьке заплінення. Якщо в американській та англійській пресі, в тій самій газеті, можуть висловити свої погляди люди різних, часто протилежних поглядів, то українській газеті в Західній Європі зроблено в більшості партійними трибунами. Всі ці органи преси в теперішніх обставинах ледве зводять кінці з кінцями і не можуть зосередити навкруг себе ні значної читачівської громади ні журналістичних сил. Тому редактори надолужують помелічними статтями, бо — відома річ — легше написати сварливу і крикливу статтю аніж основану на

Іж. Д. Кузик.

За правильне розуміння демократії

З нагоди виборів в Центральній Еміграції (ЦЕНЕ) в Німеччині та в Союзі Українців Британії (СУБ) як теж з нагоди подій, що заіснували по тих виборах — проф. М. Чубатий написав статтю „Українське Громадське Життя та Демократія“. Ця стаття ви-

кликала серед громадянства живий відгук; автор та редакція дістали кілька пристойних листів на порушену тему. Протиники погляду проф. Чубатого, як він сам пише у своїй слідуючій статті „Якої демократії нам треба?“, одностайно у своїх листах підкреслили тільки негативні прикмети групи, що у висліді виборів прийшла в тих установах до влади. Автор подає далі, що самих засад нашого громадського життя ніхто не затримує, що він уважає за лихий прояв.

Щоб справу висвітлити ясніше також з другого боку, щоб не виходило, що автор статтей чи редакція піддержують тільки одну політичну групу, уважаю за відповідне дати вьяснення до другої статті проф. Чубатого.

Ніхто з авторів листів не писав ближче про саму засаду громадського життя, бо певно уважав її за самозрозумілу, над котрою нема дискусій, чим тільки автори потвердили засаду. Тому це може бути тільки добрим проявом, а не лихим.

Справа лежить в чім іншій, а саме в тім, як припускаю, що автори листів оспорювали саму демократичність виборів. Бо знаємо, що не всі вибори, що відбуваються під гаслом демократичних виборів зі всіма ознаками справж-

(Докінчення на стор. 3-ій).

ською Москвою.

Завдання Національного Видавництва на полі культури величезні. Наші „холоди“ потрібні твори українських письменників, потрібні читанки, підручники, потрібні книги і часописи для розваги та для самоосвіти. Тільки через створення всенародного видавничого фонду можна здійснити це велике історичне завдання. Ніяке приватне чи партійне видавництво не в силі цього зробити. Тут потрібне всенародне зусилля. Незабаром відповідні органи УНРи подадуть нашому громадянству свої плани щодо Національного Видавництва. Це справа невідкладна з нею не можна баритися. Кожний українець — де б його не закинула доля — мусить виявити інтерес до справи Українського Національного Видавництва. Тільки зібравши наші матеріальні сили і згуртувавши сили культурні, зможемо дати нашому народові те, чого він найбільше потребує: культуру в національній формі.

О. П.

К. ПЕТРУС

СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕННЮ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

КРАСНОШОКОВ

Так, це рідний брат того самого Красношочкова, який свого часу голодував у Совнаркомі, Далекосхідної народної республіки.

До большевицької революції він жив у ЗДА, закінчив там інститут, і з дипломом інженера, як представник однієї американської будівельної фірми, об'їздив увесь світ. Він дуже охоче розповідав про свої подорожі і любив яскравими барвами змальовувати деталі і свої враження про бачене. Він хвалився, що не тільки був у Ватикані, а й бачив папу Римського; не тільки спускав-

ся в катакомби Калліста, а й бачив те місце, з якого проповідував римлянам св. апостол Петро; не тільки найуважніше, як будівельник, оглянув славетний Міланський собор з п'ятьма тисячами його статуй, а пізнав глибоку таємницю, чому середньовічні зодчі не закінчили його будівництва; не тільки виходив на Везувій, а й на дні його кратери, в маленькому ресторанчику, влаштувавши собі легкий перепочинок.

Він не лише просто подорожував по всіх материках, а й усмоктував у свою свідомість усе, що можна було бачити, чути й відчувати.

З висоти єгипетських пірамід на нього по-наполеонівськи дивилися сорок років історії, а загадковий сфінкс, здавалось, двозначно посміхався до нього. Він купався в блакитних водах Нілу і ледве витів від крокодила, що гнав за ним: частував себе абісинською горілкою й арабськими коржиками; навчився їсти китайськими шпичками і ковтав дим гашини; піддавав себе діям опію, кокаїну й морфію і впливам індуських факірів; він знавав відчуття водолаза, підводника і пілота, займався тренуваннями із парашутом, вивчав мистецтво прибирання й дрсирування звірів; був закоханий у японку, але одружився з якоюсь американкою, яку потім і дівчата закручують собі свої нігті і т. п. На іншій програмі появилося опис апартаментового дому при Парк Евеню в Нью

Йорку, а водночас і хатини південного нігра, переводячи порівняння між життям горстких американських мільйонерів в протиставленні до життя американських робітників. Про ньюйорські дома сказано, що в робітничій квартирі живе по 10-20 осіб в одній кімнаті, а в стейті Нью-Джерсі нігри живуть в корчах на такий лад, як живуть африканські нігри у джунглях.

Коли „Голос Америки“ час від часу описує справжнє життя американського робітника, то з радєвських радіо-вісниць появляється заперечення на те, щоб нівечити враження, яке під-радєвські жителі дістають з вістей, подаваних через американську радіо-вісність. Подібні вісті подають радєвські радіо-вісники про американських фермерів, кажучи, що тільки горстка американських панів має самовистарчальні земельні сільські господарства, а загальні американські землеробів це нуджарі. Півтора мільйона фермерів, як сказано в одній радєвській радіо-програмі, не мають навіть одного коня.

Про американську культуру говориться завжди з легковажністю, а на доказ того говорять радєвські заповідачі, що Америка має багато церков, однак вони існують на те, щоб у них переводити бізнесові трансакції. Зате про школи говорять як про місця для навчання релігії замість науки про наукові відкриття, а наслідок того такий, що в Злучених Державах є 20,000,000 неграмотних. Та правдою є, що статистичне бюро у Вашингтоні нараховує в З. Д. А. 4,000,000 неграмотних. Про американський спорт розглаголюють, що американці пошлішли його з диких інстинктів.

Про американський уряд проголошують з радєвських радіо-вісниць, що це найгірший уряд в світі. Насамперед, бо її постанови знівечені конституційними додатками. Так напр. кажуть, що право голосування залежить від того кількі громадянин має маєтку, а хоч жінки мають право голосування, то його не виконують. Коли хто йде до голосування, то мусить на балотах виписувати своє ім'я й адресу і на підставі того йде описати переслідування тих, хто не гоносував на кліку при владі. Навіть само голосування — кажуть — не є тайне, ніби тому, що як демократи так і республіканці це самі багатії, які між собою порозуміваються, щоб обдурити виборців.

Оце тільки зразки, як Соевти представляють Америку перед своїми слухачами, в першу чергу перед своїм власним населенням. Коли американці зрозуміють цілу систему радєвського обману, щоно тоді їм стане ясно, чому так важко прийти до порозуміння між Америкою й Соевтами, хоч би навіть прийшлося горвати звичайному американцеві зі звичайним підрадєвським підданним.

Це теж вказує, що всяка прилюдна неправда, належно не спростована, витворює серед загалу настрої, який перешкоджає в змаганнях до порозуміння між людьми і народами.

Які недоліки видавничої справи виявилися серед нашої еміграції після другої світової війни. Почнемо з журналістики. В різних державах Західної Європи з'явилися газети різних політичних напрямів. Наш читач хоче мати в українських часописах безсторонню інформацію про Україну і світ та бажав навчитися з свого і чужого досвіду про те, яким шляхом іти до визволення. На жаль, у великій частині нашої преси переважало групове самохвальство і партійницьке заплінення. Якщо в американській та англійській пресі, в тій самій газеті, можуть висловити свої погляди люди різних, часто протилежних поглядів, то українській газеті в Західній Європі зроблено в більшості партійними трибунами. Всі ці органи преси в теперішніх обставинах ледве зводять кінці з кінцями і не можуть зосередити навкруг себе ні значної читачівської громади ні журналістичних сил. Тому редактори надолужують помелічними статтями, бо — відома річ — легше написати сварливу і крикливу статтю аніж основану на

ковий домік, і розсипався на свої складові частини. Лікарі давали йому звільнення від роботи. Він усією своєю веле-тською дожиною лежав на своєму місці і мовчки споглядав на дошки другого поверху мар. Цілими днями й ночами дивився в дану точку, перестав приймати їжу, голитися і ходити в лазню, ні з ким не розмовляв, не стогнав і не скаржився, і все про щось, видно, думав. Про що він міг думати — трудно було сказати, але всім було ясно, що Красношочков „розсипався“. Через тиждень від нього пішло погане повітря, а через другий — поповзли воші. Сусіди почали нарікати:

— Ну, цей не тільки дійшов до соціалізму, — він уже в комунізм ступив... — Очевидно, це вже останній його відчуття, заради яких він приїхав із Америки? — Любив кататися, любив й саночки возити! — І до того людина опус-

Продовження на стор. 4-ій).

За правильне розуміння демократії

(Домінення зі стор. 2-гої).

ньо демократичних, не є демократичними. Ані італійські, ані гітлерівські, ані большевицькі ані навіть в останніх роках польські вибори не тільки, що не були демократичними, але були виразно протидемократичні. І нарід, що слухав так вибраних провідників, мусить тяжко терпіти. Примір: При останніх самоуправних виборах у Львові за небіжжя Польщі не вишшов ані один українець. В короткому часі переводили там вибори большевицькі „демократи“ і вишли майже всі українці. Подібно було в Коломиї, в якій за большевиків вишли самі українці, хоч їх відсоток становив тоді 25%. В останніх польських виборах до союму збудилося виборчий комісії сидіти бездіяльно при урні в одному підкарпатському великому українському селі, де люди бойкотували вибори. Тому президент комісії, згідно з тайними партійними обіжниками, вкинув потрібну кількість виборчих карток за урядову лису, і вже у 3-тій год. пополудні повідомив Повітову Виборчу Комісію, що в нього вже всі переголосували і всі віддали голоси на урядову партію. Чи в той спосіб перепроваджені вибори терором за обіжниками урядової партії в цілім краю, не тільки десь-не-десь, мають що спільного з демократією? Чи ті люди, у згаданих державах могли і можуть числитися на те, що в слідує виборах вони здобудуть більшість? І тут саме лежить непорозуміння між

проф. Чубатим а його прятельськими опонентами. Проф. Чубатий може ще піднести заміт, що в Німеччині і в Англії українська партія, що здобула вибори, не мала виконної поліційної влади і не страшила нікого, щоб перестав вибори, як вона хотіла. В цім випадку треба пригадати, що та партія має свою партійну поліцію, так звану Службу Безпеки, і що по всіх таборах були різні застрашувачі акти — убийства, побиття, покалічення, зникнення і устні та писемні погрози. Можна б подати конкретні приклади з кожного табору, та цього тут тепер не потрібно. Але і в Америці відомо, які переслідування переходила демократична преса в таборах в Європі і що по багатьох таборах ця преса не мала доступу до мешканців; приміри опускаю. Відомо, що в ненормальні часи загрози доносу чи й сам донос мав гірші наслідки для поодиноких людей, як напр. голосування згідно з сумлінням в Польщі. Може ще хтось піднесе заміт, що наші люди не татари, не переводять виборів, як у вище згаданих державах. То я на те поставлю проти запит — хіба ви думаєте, що наші люди аж такі непонятливі і такі кепські ученики, що від своїх бувших співжителів (поляків, москалів) нічого не могли навчитися? Ми мешкали близько, чи радше разом, серед тоталітарних держав і нігде правди діти, бо й їй так не криеш, заразилися тоталі-

тарними ідеями, що панували в Європі три десятки літ. Зрештою, подібно свої партії мала Франція, Бельгія (Дегрель) і навіть сама Англія. Поволи там приходять до опам'ятання і у нас приходять до того самого. Тому не потрібно нам встигати і цього скривати, бо це серед чужинців робить враження, що ми ще такі з того не вицїлилися цілковито. Зі статті проф. Чубатого виходить, що коли якась українська партія і нешироко приймає засаду демократичного порядку, то й цим треба вдовольнитися. Цього не розумію. Коли хтось нешироко прикладається демократом, то він може бути тільки ворогом демократії; таким є і Сталін. Коли хто не любить демократії, то маючи більшість, чи коротко силу, ніяк не буде шанувати прав меншости, що належить до засад демократії.

І ще одно для мене неясне. Подаючи приклад перепадення при канадських виборах посла Глинки, автор статті беззастережно скидає вину на керівні українські круги. Що ті круги можуть бути винні, невідано, то правда. Але часом так буває, що добрі, найкращі гасла не знаходять послуху у більшости лихих, зіпсутих чи здеморалізованих виборців. Чи тому винен кандидат і його добрі люди? Або чи кандидат мусить зараз резигнувати зі своїх добрих гасел і йти на демагогію, по лінії найменшого опору? Ні, треба перекатати; хай демагоги покажуть, що уміють.

Партія, що виграла вибори в таборах в Англії і в Німеччині, візьме голос проф. Чубатого чи „Свободи“ за піддержку для своїх потягнень. І виходить парадокс. Автор хоче боронити демократію, а відійсності боронить її противників. Тому найкраще доряджувати їм тільки згоду, піддержувати УНР, де є всі партії і в разі потреби бути медіатором. Решту лишити їм самим; там також є досвідчені люди і вони знають себе краще, як ми їх знаємо здалека.

СВІЖІ СИЛИ

Щодня до Америки прибувають нові партії українських політичних емігрантів з Європи, серед яких раз-у-раз подибуємо людей з високими мистецькими, громадсько-політичними і науковими кваліфікаціями.

Цими днями, наприклад, приїхав до Нью-Йорку габілітований доцент університету в Грау-д-Р Грігир Лужницький, який до останнього часу там викладав слов'янську філологію і історію слов'янських літератур. Рівночасно з своєю працею на славістичному факультеті, д-р Гр. Лужницький викладав там же на теологічному факультеті історію східної і всеукраїнської церкви. Д-р Г. Лужницький відомий також, як виправний журналіст, драматург і довголітній літературний критик. Упродовж 15 років він був літературним керівником відомого в Галичині театру „Заграва“, а за часів німецької окупації одним із керівників Українського Оперного Театру у Львові.

Маємо повну надію, що, з приїздом до Америки визначних робітників мистецтва й культури, тутешнє українське культурне життя значно поживається і закрийє ті прогалини, які до цього часу були в ньому через брак відповідних сил.

Ф. Д.

За залізною заслоною

5900 КОЛХОЗІВ У ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ.

У Києві почалася нарада працівників уряду УССР і центрального комітету КП(б)У, в нараді беруть участь 700 голів колхозів і агрономів. Міністер сільськогосподарства Мацкевич доповів про стан сільськогосподарства в західних областях та в Закарпатті. Тепер там організовано 5900 колхозів, що об'єднують майже 55 відсотків селянських господарств та 70 відсотків засівної площі.

НАБІР ДО АСПІРАНТУРИ АКАДЕМІЇ НАУК.

Академія Наук УССР оголосила набір до аспірантури (готування наукових працівників) до всіх своїх науководслідних інститутів, катедр та інших установ. Усього оголошено набір аспірантів з 90 фахів: літератури та історії України, філософії, мовознавства, фізичної й економічної географії України, медичних, сільськогосподарських, технічних та інших галузей знання.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В обороні студентів

В 183 числі „Свободи“ з 9 серпня 1949 р., на стор. 2-гій, подибується в статті п. Уласа Самчука п. н. „Бій за книгу“, слідує вислів: „Найкраще піти було в Німеччину туди, де мешкають наші студенти. Велика, наприклад брудна, неупорядкована кімната. Ніде ніякої книжки. Зате під кожного коврою карти, або предмети спекуляції. І сумне, що вивозить (?) тих майбутніх „інтелігентів“, це безліч з паперу розвішаних на стінах емблем їх патріотизму (?)“. Трапляються, розуміється, винятки, але вони якраз і стверджують правило. (Знаки запитань мої).

Як могла людина міри п. Самчука так неfortunно висловитися в цій такій непростій справі? Як могла так нетактовно прихитити ніколи несповнені гріхи цілому українському студентству в усьому його найширшому загалі? Як, могла редакція газети міри Свободи, одинокого вільного українського щоденника в усьому світі, причинитися до поширення такого оклеветання нас, українських студентів, саме на американському континенті, серед тої вітки українського народу, що, не бачучи переважних життєвих умовин українського студентства, бачить зате голій закид та авторитет людини, що той закид підносить?

Абстрагуючи цілком від неоправданості цього закиду, розуміючи зайвист доводження протилежного, хоч тільки спитати:

Чи дійсно міг п. У. Самчук не давати собі справи з остроти зброї, яку дав у руки ворогам нашої справи, підписавши цей, на таких хитких основах опертий закид своїм авторитетним іменем?

П. Гришак.
Амстердам, Н. Й., 10 серпня.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, які відбулися 8-го липня, 1949 року, в головній канцелярії У. Н. Союзу, під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерсі Сіті, Н. Дж.

На зборах були присутні всі члени Екзекутиви, а саме: головний президент М. Мурашко, заступник головного президента Г. Герман, заступник головного президента Марія Малевич, головний секретар Д. Галичін і головний касир Р. Слободянін.

Збори відкрили в год. 10:30 рано головний президент, та подав до відома ці справи, які були покладені від останніх зборів повного Екзекутивного Комітету, а опісля проголосив такі справи, що їх треба полагати на цих зборах.

Купно бондів. Закуплено такі бонди: California Electric Power Co., 3% за \$50,000.00; Worcester Gas and Light Co., 3 1/4%, за \$25,367.50; State of Louisiana Series "A" Bond за \$25,277.51; Rockland Light and Power Co., 3 1/4%, за \$51,125.00; Ohio Public Service Co., 3%, за \$50,375.00; Rochester Gas and Electric Co., 3%, за \$75,442.50; Kentucky and West Virginia Power Co., 3%, за \$75,742.50; Province of Ontario 3% Debentures за \$40,000.00; Alabama Gas Co., 3 1/4%, за \$50,350.00; Gulf Power Co., 3%, за \$25,140.00; Public Service Co., of New Hampshire, за \$75,442.50; Michigan Consolidated Gas Co., 3 1/4%, за \$101,625.00; Pacific Gas & Electric Co., 3%, за \$100,639.00; New York Central RR 2 3/4%, за \$195,846.60; State of Louisiana Impr. Bond 3%, за \$409,803.71; Chicago Great Western RR 2 3/4%, за \$195,412.96; Province of Quebec 3%, за \$59,850.00.

Продаж бондів. Продано такі бонди: U.S. Treasury 2 1/2% за \$1,078,912.50, які були куплені за \$1,050,000.00 і Philadelphia Electric Co., 2 3/4% за \$15,393.75, які куплено за \$15,000.00.

Інвестиції в моргеджах. Інвестовано на перший моргедж суму \$2,000.00 на дім в Венгем, Онтаріо, Канада, та суму \$15,000.00 на реальність в Саскатун, Саск. Канада.

Продаж реальностей. Продано реальність під ч. 3199 Годсон Булевард, Джерсі Сіті, Н. Дж., за \$15,000.00 на якій ще був моргедж в сумі \$12,250.00.

На цьому вичерпано програму нарад, а головний президент закрав збори в год. 1:30 пополудні.

Д. Галичін, головний секретар У.Н.Союзу.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

повідомляємо, що :
В СУБОТУ, 20. СЕРПНЯ, при 847 Н. Френклін, Стр.
в годині 7:30, відбудуться

ШИРШІ ЗБОРИ В ДУЖЕ ВАЖНИЙ СПРАВІ

На ці збори запрошуємо: представників всіх місцевих організацій, членів Перес. Осередка і всіх активних громадян як старої і нової еміграції. Це дійсно справа нагла, в якій важиться доля тисячів сирітків.
Управа Перес. Осередка.

УВАГА! — ВИПЕНИ, Н. ДЖ.!

ГРОМАДА ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ
В ВИПЕНИ, Н. ДЖ.

устроємо :
В НЕДІЛЮ, 28 СЕРПНЯ 1949
(AUGUST 28, 1949)

ПІКНІК
В СВОЇМ ВЛАСНІМ ЛІСКУ І ГАЛІ при Route No. 10
Початок в годині 3-тій пополудні. Вступ 70 центів.

Музика: TEDDY FURDA and His Orchestra.
ВВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕННЯ НА БУДОВУ НОВОЇ ЦЕРКВИ.
За добру забаву ручить — Церковний Комітет.
ALL WELCOME RAIN OR SHINE!

BRIDGEPORT, CONN.

АРХІЄРЕЙСЬКА БОЖ. ЛІТУРГІЯ

В НЕДІЛЮ, 21. СЕРПНЯ 1949
(SUNDAY, AUGUST 21, 1949)

в Українській Православній Церкві Св. Покрови
34 Beach Street, Bridgeport, Conn.

— відправить —

Високопреосвященніший Архиспископ МСТИСЛАВ,
в соблуженні духовенства, в год. 10 року.

Увага! — С У М — Ньюарк і околиця!

В СУБОТУ, 20. СЕРПНЯ 1949 Р.

в годині 8-мій ввечір
Організаційні СХОДИНИ
СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
в домі при гр.-кат. Церкві Morton St., Newark, N. J.
ПОРЯДОК СХОДИН: 1. Реєстраційні справи. 2. Організаційні і фінансові справи. 3. Діяльність культурно-вих. референта. 4. Діяльність спортивної референтури. 5. Опреділення членів по лавках і гуртках. 6. План праці до кінця 1949 р. 7. Внески і запити.
Запрошуємо всю молоддь. Присутність членів обов'язкова.
За Комітет Осередку СУМ-у в Ньюарку:
Н. Басник, голова; Богдан Кульчицький, секретар.

Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка
під мистецьким керівництвом Григорія Княстого
— дає —

ПЕРШИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1949

MASONIC TEMPLE AUDITORIUM
Second Blvd. & Temple Street, Detroit, Mich.
Початок в 8-мій ввечір.

THE STORY of the UKRAINE

By
CLARENCE A. MANNING
Assistant professor of Eastern
European Languages
COLUMBIA UNIVERSITY
Published by
Philosophical Library—New York
PRICE \$3.75
SVOBODA BOOKSTORE

УВАГА! ДІТРОЙТ, МІШ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Повідомляємо наше Громадянство митрополіті Дітройту,
що старанням Філії Українського Конгресового Комітету
— відбудуться —

В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1949

HAMTRAMCK HIGH SCHOOL AUDITORIUM
2401 Hewitt Street, Hamtramck, Mich.

ТИСЯЧА - ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

в пам'ять великої Книжчини України, СВ. ОЛЬГИ
1000th ANNIVERSARY — COMMEMORATION
of a Great Queen of the Ukraine ST. OLGA

Початок в годині 2:30 пополудні точно.

Підготовку передаю малюнок С. Козаків: Музику Д-р Витвицького, а сценарію В. Кавці. — Просимо всі докличні товариства стриматися на цей день від влаштування імпрез.
Діловий Комітет: Н. Крутка, пред.; Анастасія Г. Віловус, секр.; Павліна Будзол, кас.; Ф. Осакі і Маріяна Гуменська, члени
Комітет Дорадчий: М. Кушнір, І. Мельник, Н. Бубель, П. Демин, та пані Іванівська і К. Савка.

Л. Стасюк
124
Перша Евения Нью-Йорк.з.
(між вулицями 7.ю а 8.ю)

Найкращі, різномодні МЯСИВА, ВУДЖЕНИНИ
та першої якості
ВИРОБИ МЯСАРСЬКІ по уміркованих цінах
дістанете у ФІРМІ СТАСЮКА

Склеп СТАСЮКА отворений кожного дня до год. 6. ввечір точно!

УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ВІДКРИВАЄ КОНЦЕРТОВЕ ТУРНЕ

ЗАЯВА

Українського Громадського Ділового Комітету в Дітроїті.

Доля хотіла, що до Дітроїту приїхала зі скитальцями й зробила його своїм осідком слава Українська Капеля Бандуристів ім. Тараса Шевченка, під мистецьким керівництвом Григорія Китастого.

Члени Капелі й їхні родини прибули до Америки як звичайні Д.П. через ЗУАДКомітет та при допомозі місцевого Українського Допомогового Комітету були розміщені на різних фізичних працях у дітроїтській автомобільній індустрії на рівні з американськими робітниками.

До цього часу за чверть століття Українська Капеля Бандуристів пройшла важкий, тернистий шлях, перетерпіла правдиву Голгофу, як зрештою цілий український народ, за те тільки, що бажала вірно служити українському народному мистецтву та українському народові.

Була гонена Сталіновими НКВД-стами та Гітлеровими гестапівцями, примирала з голоду і зима по різних концетраках, деякі її члени чудом врятувалися аж з каторжних робіт Сибіру а численні її

керівники і члени були зліквідовані на черзі чверть століття кремлівським політиком, бо не далися відтягнути агентам Сталіна від служби українській нації. Зате ж Українська Капеля Бандуристів оточена авреолою слави та щирою, теплою прихильністю всіх українських сердець.

Опинившись поза межами СРСР, Українська Капеля Бандуристів дала себе пізнати українцям Західної України, підтримувала духа й завіряла до бою стрільців УПА, перебувши надієтніми концентрами, підтримувала своїми концертами духа й надії полонених по таборах а з упадком Гітлера й приходом альянських західних окупаційних армій, врятувавшись від репатріації на „совєтську родину“, концертувала по українських таборах Д.П., підтримуючи від духового заломання сотні тисяч українських воєнних в'їкатів. Німецька цивільна та американська, британська і французька військова окупаційна преса високо цінила працю й мистецький стаж Капелі.

І ось з цією, майже мітичною історією за свободу, Українська Капеля Бандуристів прибула до Америки — до Дітроїту. Українська громадянська метрополітальна округи Дітроїту з повним розумінням дійсності, що Українська Капеля Бандуристів зможе послужити на славу українського мистецтва серед своїх і других а теж і для української справи взагалі, уважала за свій моральний обов'язок уможливити Капелі заочаткування її мистецького концертного туру по Америці й Канаді.

Дві місцеві центральні організації: „Федерация Американських Українців у Мішґені“ і „Український Допомоговий Комітет в Дітроїті“ покликали до життя й створили з членів своїх управ Український Громадський Діловий Комітет а цей виделював зі себе „Адміністраційну Раду“ з шостою особою для адміністрування матеріальної і рекламної сторони Капелі. Дорогою позичок тимчасових і добровільних пожертв створено п'ять тисяч доларовий фонд для зфінансування перших концертів Капелі. Намічено на цей осінній сезон 25 концертів Капелі, які відбуватимуться на разі тільки по суботам і неділям вимково по українських громадських центрах. Концерти відбуватимуться по акредитованих і визначених американськими мистцями й американськими музичними критиками, американських музичних залах.

Адміністраційна Рада й українська громада Дітроїту зясовує собі дуже добре, що в Америку й Канаду прибули зі скитальцями інші, не менш цінні для української культури і національної справи українські мистецькі групи та поодинокі артисти. Ми цінимо

їх не менш від Української Капелі Бандуристів і радімо та гордимось тим, що українська спільнота, Америка збагатилася такими вартісними мистецькими придбаннями. Ми в цьому певені, що не тільки українці Дітроїту, але українці всієї Америки відкриють свої серця й рамена, щоби щиро пригорнути не тільки Українську Капелю Бандуристів, але теж другі цінні наші мистецькі групи. Для всіх є однакові серед американських українців можливості і для всіх є місце на українську мистецьку працю. Ми бажали б, щоби в цей спосіб це розуміли і ново-прибулі до нас українські мистецькі групи.

Ми в Дітроїті не маємо претенсій ні наміру стати постійними адміністраторами Капелі. Важливо тільки уможливити її заочаткування концертної праці й допомогти Капелі або ввійти на самостійний шлях праці або здобути собі через намічені виступи фахового директора-імпресарія, який поведе її по цілій Північній і Південній Америці, як свого часу славний Український Національний Хор Олександра Кошиця.

Концерти Української Капелі Бандуристів є намічені і дати вже устійнені у наступних українських громадських центрах: Дітроїт, неділя, 9 жовтня; Шікаґо, неділя, 2 жовтня; Пітсбург, субота, 22 жовтня; Іонґстаун, неділя, 23 жовтня; Торонто, субота, 29 жовтня. Інші міста, в яких дати ще не є устійнені, це — Флінт, Толідо, Гренд Репідс, Лесінґ, Енн Арбор (Університет), Клівленд, Філадельфія, Трентон, Нью Йорк, Ньюарк, Гарфолд, Рачестер, Сиракуз, Бостон, Монстрел, Вашингтон та кілька інших а офіс центри західної Канади.

Закликаємо українців Америки й Канади щиро і по-громадськи підтримати та повнотати перші мистецькі концерти виступи Української Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка під мистецьким керівництвом Григорія Китастого.

ФЕДЕРАЦИЯ АМЕРИКАНСКИХ УКРАИНЦЕВ У МИШГЕН
Василь Догань, предс.; Марія Прокопович, Василь Цимбаліст, Стефан Гава, місто предс.; Михайло Гузель, секр. рек.; Еміль Фарник, секр. фін.; Михайло Гладі, касієр; Франко Гузіл, М. Заплітний, Ірена Козаченко, контрольна комісія; Іван Дячук, В. Висничук, Мисослав Ланчак, М. Репетовський, М. Дієвскі, Юлія Коваль, Катерина Колодів, Марія Ясінька, Марія Черіба, члени управи.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ В ДІТРОЙТІ
Іван Панчук, предс.; Микола Шустакевич, Василь Догань, Юлія Ревай, місто предс.; Володимир Боровський, секр.; Іван Камеєцький, касієр; Е. Фарник, Василь Лазечко, Іван Каралаш, контрольна комісія; Володимир Дідик, Міні Дієвскі, Ефремія Гузар, Франко Гузіл, Ірина Козаченко, С. Куцька; Марія Прокопович, Пилип Сотник, члени управи.

АДМІНІСТРАЦІЙНА РАДА
Василь Догань, голова; Василь Цимбаліст, секр.; Василь Лазечко, касієр; Володимир Дідик, член управи; Микола Шустакевич, шеф пропаганди; Іван Панчук, правий дорадник.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем Марін Марлін до порту в Нью Йорку дня 20 серпня: Дрехслер Дмитро, Дарія, Анна, Степан; Гаврилюк Петро, Параня, Ярослав; Гордінський Степан, Анна, Анатоль; Якубин Олекса, Марія, Рудольф, Володимир; Ясіньскій Олександр, Софія, Марія, Катерина; Карась Еміль; Коцур Петро, Агафія, Ярослава; Коваль Василь; Козак Іван, Параска, Ірина; Куцло Іван; Луцук Іван, Ольга; Меринда Евстахій; Михалевич Павло, Люба, Петро, Марія; Мозолук Анна; Михайлишин Василь, Анна, Григорій, Ірина; Орловський Іван, Юлія, Катерина; Панасюк Степан, Яніна, Марія; Піняс Іван; Пилипишин Степан, Уляна, Надія; Стлоній Микола, Фріда, Валентина, Ліна; Струк Євген; Суровець Андрій, Явдокия, Роман; Шкірпан Дам'ян; Шуган Розалія; Андрушків Степан, Емілія; Баган Богдан; Білий Володимир, Олександр, Петро; Цюна Михайлина; Дячук Андрій; Діхтарів Семен, Марія, Ніна; Фліг Софія; Геба Дмитро, Марія, Антонія; Глембоцький Степан; Гоів Зенон; Головок Константин, Марія, Григорій, Катерина; Ковальчук Ярослав, Марія; Котко Лідія; Тороус Яків; Ухін Роман, Павліна, Анна, Марія; Курій Василь, Марія; Лешик Микола, Наталія, Олег; Лозинський Михайло, Оксана; Маркопольський Віктор; Мельничин Василь; Хоредник Василь, Марія, Анна; Петренко Петро; Петрушка Іван; Почаєвський Степан; Солоний Степан, Анна, Марія, Роман; Валецький Дмитро; Василькович Зенон; Вдовичин Юрій, Стефанія; Вельчів Іван, Віра, Анна, Тамара; Вишневський Марко, Ольга, Олександр, Надія, Володимир; Зянь Михайло, Тетяна, Володислав; Жовнір Михайло, Іванна, Марта; Подель-Олешкович Семен, Марія.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Іван, Микола; Лещишин Михайло, Валеска; Марчук Григорій, Марія, Микола, Павло; Михалюшко Іван, Галина; Мирон Андрій, Марія, Наталія; Ненич Авраам, Юлія; Оліяр Микола, Осипа, Петро; Пасичняк Василь, Дарія, Олександр; Петрига Степан, Меланія, Зінаїда; Пустовий Степан, Олександра, Анна; Шмідт Марія, Софія; Тиник Михайло, Галина, Юрій, Віра; Бабчук Василь, Анна, Юрко; Каммарський Орест; Маслюк Дмитро, Анна, Євген, Олег; Павлак Антоні, Стефанія, Роман, Генрик; Пришляк Іван, Юлія, Марія; Радловський Мирон; Рошцішевський Михайло; Сосна Ярослав; Воевідка Ярослав, Христина, Ігор, Матрона, Теофілія; Заброцький Василь, Анна, Христина; Андрусів Андрій, Ана; Балацький Богдан; Бандура Михайло, Розалія, Степан; Богіра Михайло; Хехетен Сергій, Евдокія; Хемич Євген, Марія; Ціко Микола, Марія, Євгенія; Дроботій Олекса; Душний Григорій; Дядик Катерина; Дзікович Леонід, Емілія; Федішин Василь; Яшишин Михайло, Марія, Микола; Олінський Андрій; Полянський Іван, Марія, Надія, Володимир; Повстенко Георг; Прокопович Іван, Лідія, Іриней; Скочко Володимир, Тетяна, Юрій, Леонід, Борис.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Артист маляр

Михайло ОСІНЧУК

визначний спеціаліст в церковному мистецтві, що має за собою кільканадцять стілево виконаних поліхромій церков. Малює церкви, вівтарі та іконостасні ікони і плащениці. Проектує і виконує іконостаси і півконостаси і всі зв'язані з ними роботи різьбярські, позолотарські та малярські.

Адреса: 236 E. 13th Street
New York 3, N. Y.
Tel: GRamercy 3-6217

Українці, що приїхали старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Белю“ до порту в Нью Йорку, дня 17 серпня: Бережницький Іван, Марія, Галина, Валерія; Гайдук Гаврило; Ганза Василь, Ольга, Ніна; Яблонський Осип; Яцина Григорій; Якимець Андрій, Анна, Степан; Коцур Теодор, Анна, Теодора, Софія, Анна, Марія; Кириченко Анатоль, Надія, Віра; Кузевіч Микола; Кузьмицький Никіфор, Дарія.

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-х частях
знаменитого повістяр
Уласа Самчука
Сторін 194. — Ціна \$1.00.
Замовлення разом з належністю
СЛІД ДО:
"Svoboda"
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади замовлення треба платити американською валютою.

ЗБОРНІ ВІДПІЛИВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Тов. Укр. Січ, від 170, повідомляє, що збори відбулися у неділю, 21-го серпня в годині 6. вечером, в У. Н. Домі 183 Фліт вул. Члени відділу, до котрих приїхали різні або знайомі поціновувачі людей привели на збори і вписали в члени У. Н. Союзу. — І. Грабар, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. — Тов. Запорозька Січ, від 342, повідомляє, що збори членів, що місячні збори відбулися в неділю, 21. серпня, в годині 2. пополудні в галі церковній. Просимо всіх членів явитися на час. Котрі члени не будуть могли бути на зборах, то хай принесуть свої вкладки в понеділок вечером до секретаря на адресу John Markowicz 287 Randolph St., Carteret, N. J., але не кожного дня, як попередньо. — І. Савчик, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ІОНКЕРС, Н. Н. — Місячні збори Тов. Подільська Січ, від 8, відбулися в неділю, 21. серпня, в галі У. Н. Дому при 13 Вашингтон вул., в годині 2-го пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори бо є важні справи до поринення, а головне справа Півніку. Рішенням просимо привести коих членів. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзіл, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКАЮ знамениті, які працювали у фабриці Hamenierie в Dornbirn Австрії. Писати на адресу:

PIKAS PETER,
N. Q. Civilian Labor c/o H. Q. 1st
Inf. B.D.A. Puckinnyal. Vic.
Australia.

ПОШУКАЮ Михайла Забурного з с. Палауча, пов. Золочів, котрого в 1942 році забрали німці до примусової праці. Хто знає про нього або він сам прошу з'ясується на адресу: Joseph Berbelczyk 57 Fort Ave., Roxbury, Mass. U.S.A.

ПОШУКАЮТЬ ЗАНИЯТТЯ

КВАЛІФІКОВАНИЙ ДИРЕКТОР
оперний співак (тенор), диригент та танцюрист, — як рівнозначний імпресаріус представлений пошукує праці як диригента при укр. парохії, де б мав змогу свої здібності і знання повністю використати.

ЕДВАРД КАМІНСЬКИЙ
1056 NOE AVE., BRONX 59, N. Y.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Отримав дозвіл на виконання медичних і жіночих ШІДРІ. X-Ray. Роздрутку жаль лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружних дозволів. — Офісний годинник: В будні 10—6:45; в суботу: 10—1; замкнено в неділю.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. „Дністер“, від 480 відбулися на противі цього року в третю п'ятницю кожного місяця, а саме: 19-го серпня, 16-го вересня, 21-го жовтня, 18-го листопада і 16-го грудня, асе в годині 7:30 вечером, в домі Українського Клубу, при 23-тій і Врані вул. Збори намінені до обговорення забезпечення справ і збирання вкладок. Всіх членів проситься а обов'язкову участь в зборах, та регулярне вкладавання вкладок. Вкладок по домках не будемо колектувати, тому, що не є велика трата часу і гроша на подорожі за вкладками. Хто з членів не може прийти на збори, то хай старостой прислать свої вкладки до секретаря відділу: Овур Bakay, 2209 Aspen St., Phila., 30, Pa., однак не дільше як до 25-го кожного місяця. Просимо мати на увазі, що незаплатені вкладки у приватному часі, може бути примусово суспенди. — Р. Дарко, предс.; О. Вайка, секр.

**В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
КАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО-
ДИТИСЯ ЧАСОПИС
„СВОБОДА“**

ЩО Є НА ПРОДАЖ В СУРМІ!

РІЖНЕ
Канва, ярд \$1.50. Нитки Д. М.С. по 10 цт. моток.
Варієт, книжка 25-таблиць, \$ 3.00
Словарь англ.-український, 60,000 слів — 4.75
Коси (американські) 28, 30 і 32 цал по — 4.75
Валіа, молоток, перстень — 5.95
Мід з гречаною або монетним цигуф 5 фунтів — 1.75
Газети зі старого краю 3 а 25 центів.
Українська машинка до писання — 65.00
НОТИ ДО СІВУ І ГРАНИ
Альбом 201 українських народних пісень — 2.00
ДІКА, збірник 364 пісень і віршів — 2.75
Залюбований за Дулаєм (партизани) — 2.50
Наталія Полтава (партизани) — 3.00
РЕКОРДИ ДО ГРАМОФОНА
Альбом 10 рекордів Кошиця (хори) — 11.60
Альбом 12 рекордів Красні хори, або 13 рекордів без альбума — 9.00
Альбом 12 рекордів танці Снігура (або 13 рекордів без альбума) — 9.00
Альбом 12 рекордів танці Олександра (або 13 рекордів без альбума) — 9.00
Альбом 12 рекордів весільні танцювальні (або 13 рекордів без альбума) — 9.00
Альбом 12 рекордів комічні Жуковського (або 13 рекордів без альбума) — 9.00
Замовлення wraz з гринами пошлате на адресу:
SURMA
BOOK and MUSIC CO.
11 E. 7th St., New York 3, N. Y.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зариждку погребам по \$150
щні так низький як
ОВСПІТА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5554

OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ВРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 165 St.)
BRONX, N. Y.
Tel. MEtrose 4-6877

Чутливіші табірники брали Красношочкова під захист.
— Все ж таки жаль людини... Жінка покинула... Самотність... Може, доведеться в таборі й сконати. Не будьмо до нього жорстоки.

Якось Красношочков схопився з місця, швидко нахилився до підлоги і, показуючи під мари, не своїм голосом несподівано вигукнув:

— Держіть його!
— Кого „його“? — спитали сусіди.

— Зелене побігло!.. — поквапно відповів він, і вперше із стогоном звалився на мари. Йому стало погано.

Увечері Красношочкова відвели в таборову лікарню.

Коли Тікар впав горілиць, буйвіл піднявся швидко й пішов наступом.

Однаке ще вчас молодий лев відискав силу в нозі і скочив набік.

Буйвіл перебіг попри нього і заки міг ще раз відвернутися, Тікар скочив на його хребет.

Виминаючи розумно роги, Тікар вдарив лапою наче молотом і зломив карк буйвола. А далеко на степу ватага ловців бачила цілу оту штуку.

ТАРЗАН, ч. 2158. Тікар дістав свою жертву.